

Előfizetési feltételek:
Vidre postán vagy helyben hához
Egész évre 10 frt. Fel évre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egyen számú 6 krajczár.
Hirdetmények díja:
-hasábon petitsor egyszerű hirdetésnél 12,
keterjárnél 10, háromsorinál 8 kr.
A nyiltteri petitsor 50 kr.
Bélyegdíj külön 30 kr.
Hirdetmények elfogadhatók a ki-
adóhivatalon kívül egyedül **Hannsen-**
stein és Vogler hirdetésfelvételi
hivatalában Budapesten: Dorottya-utca
3. sz. I. em. Bécs: Wallfischgasse 10. sz.
Prága: Graben 27.

KÖZÉPPÁRT

Politikai napilap.

Szerkesztői iroda:

Belváros, Kalap-u. 15. sz. I. em.

A lap szellemi részét illető minden köz-
lemény a szerkesztőséghez intézendő. —
Bérmertelen levelek csak ismert e-
zekről fogadtatnak el. — Kéziratok nem
adatok vissza.

Kiadóhivatal:

Belváros, Lipót-u. 2. sz. földszint (**Ke-
lész József** könyvnyomdai írszája)
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények (előfizetési pénzek, hirdetmények
kiadás körüli panaszok) intézendők.

Budapest, ápril 29.

(Dr. K.) Az országgyűlés nyilvános ülési egy-két nap óta félbeszakították, mivel a ház osztagjai a legközelebb tárgyalás alá veendő törvényjavaslatokkal foglalkoznak.

E törvényjavaslatoknak egyik legfontosabbja az ügyvédi-rendtartásról szóló, mely már egy évvel ezelőtt lett a képviselőháznak betervezve. Ily nevezetes és szükségkövetelte törvényjavaslatnak ennyi időre történt elhalasztása újabb adattal illusztrálja törvényhozási gépezetünknek lassúságát és újból megerősíti bennünk azon rég táplált óhaját, hogy törvényhozó-testületünk tanácskozási és tárgyalási rendje egyszerűsítessék, a munka sikerének céljából minél gyorsabbá és gyakorlatiabbá tétessék.

Az ügyvédi rendtartást tárgyzó törvény hiánya jogi életünkben oly szembeszökő, hogy e helyen kimutatni fölösleges.

Aki tudja, hogy miképp lettek ifjaink ügyvédek, milyen laza fegyelem alatt állnak ügyvédek és mily eredménytelen maradt a társulás az ügyvédi-egyletek alakításánál, abban mindenesetre élénk kívánság támadt az ügyvédi-rendtartás alkotása és törvénybefoglalására.

Csekély volt ügyvédek jogi műveltsége, mert a jog magánhallgatása és a könnyű vizsgák miatt, bizony kevés elméletre tettek szert; csekély volt a gyakorlati készség is, mert két évet elégségesnek tartottak a praxisra és ebből is egyrészt elengedtek, csak hogy minél jobban könnyítsék meg az ügyvédi pályát, melyre ily módon sok hivatlan és alig képesített egyén jutott.

Ezen szegénység az elméleti és gyakorlati téren megbosszulta magát az ügyvédi karon úgy, mint a közönségen. Az ügyvédi-kar tekintélye folyton csökkent és a közönség keserű tapasztalatokat merítvén ügyvédek járhatóságából, bizalmatlan lett azok iránt, holott ép azon tisztelet, mely irántuk bizonyos országban nyilvánulni szokott, a legbiztosabb mérték valamely nemzet politikai műveltségének megítélésénél.

A jog- és törvényt nem tudó ügyvédek feleiknek igazait kellőképp védeni nem tudván, egyes eltanult fogások, vagy különböző kockázatot eselfogásokkal éltek, melyekkel sokszor a jó bírót is tévútra vezették.

Az ügyvédkedésnél már-már egészen elesett a magasatos hivatás érzete. Kenyérkereső, pénz-hajhászó üzlettel aljasították a nemes foglalkozást, melynek tulajdonképi célja a sértett jog védelme, az igazságnak diadalra segítése lett volna.

A rabulistikus irány már annyira virágzott, hogy méltó indignációknak készek lettünk volna azon tülhajtott törekvései communitákhöz csatlakozni, kik még a második császárság végnapjaiban nyíltan hirdették e jelszót: „Pas d'avocats!“

Jogi életünk ezen tényezőjére még jobban rásüt a demoralisatio bélyegét azon irkász-sereg, mely csupa hivatalból kipottyant félművelt s éhhetetlen kalandorokból állott, kik jóllehet, ügyvédi oklevéllel nem bírtak, jogvédelmet vállaltak magukra, zsíros előlegekért, de a felek ügyeinek, ha a legjobb esetben nem ártottak, mindenesetre semmit nem használtak.

Az ügyvédi-rendtartásnak mielőbbi életbe léptetése lenne az egyedüli remedium az itt röviden esetelt corruptio megállítására.

E törvényről a fősúlyt az ügyvédség feltételeire és az ügyvédi kamarákra fektetjük.

Az előbbinél szükségesnek tartjuk a jogiskola látogatásának megkövetelését és a gyakorlati időnek kiterjesztését. A jogászágnak és az ellenzéknek azon törekvése, hogy a praxis ideje 2 év maradjon, eltéveszti az ügyvédi rendtartás tulajdonképi célját. Avagy hiszi tán valaki, hogy a rabulistika nem a rossz ügyvédektől jó?

A gyakorlott ügyvéd sokkal jobban ragasz-

odik a törvényhez és sokkal több igazságszere-
tettel bír, hogy sem feleiknek ügyét megrontsa;
de ép a gyámolatlan, tehetetlen prokátorok nyul-
nak minden megengedett vagy tiltott eszközhöz,
mert nekik nem a törvény vagy az igazságszere-
tet működésük alapja és indító oka, hanem a nye-
részkedés, a pénzszerzés. A törvényjavaslatban
előírt négy év mégis kissé sok lenne, s ez okból
a képviselőház I. osztályának megállapodását,
melyszerint a gyakorlat ideje 3 évre szabandó,
részünkről is elfogadjuk.

Az ügyvédi kamarák föllállítására már azért is
elkerülhetlen, mert az eddigi szabad társulásnak
teljes sikertelenségét tapasztalni mostanig elég
alkalmunk volt és megvagyunk győződve arról,
hogy ha a kamarákat életbe nem léptetik, az ügy-
védi egyletek ezentul is tetszhalottak maradnak.

A kamarák az igazságügyminiszter kezde-
ményezése folytán jönnének létre és hatósági jel-
legük dacára elég tért hagynának minden egyes,
a kamra területén levő ügyvédnek befolyására,
mert a kamrai tagok megválasztásában mindnyá-
jan részt vennének. A kamarák az ügyvédi kart
képviselelnék, annak fegyelmi forumát képeznék,
espritde-corps-t ébresztenének, az ügyvédség tekint-
élyének emelésére lendítőleg hatnának a zugirá-
szók mesterségét beállítatnák, az ügyvéd gyako-
rnokokat és ügyvédeket evidentiában tartanák
s a t. s. a t.

A kamra-rendszer elfogadásánál nincs okunk
egy percig sem habozni; mert az ügyvédi kar
érdekeinek képviseletére és a kar egyes tagjai-
nak fegyelmzésére a legtöbb garantitát nyújtja,
de nem pártoljuk azt, hogy a kamarához fegyelmi
eljárásban bírák is csatoltassanak, mivel a főleb-
bezés a kamarától ugyis a bírósághoz vitetik, és
mihelyt bírákat osztanának be a kamarába, ve-
gyes és eltérő szempontokból kiinduló testületet
csinálnának belőle és megszűnnék a tiszta kamra-
rendszer.

Soraink befejezése előtt még a tudori vizs-
gára kívánunk reflectálni. Nálunk mostanig kü-
lönbség van a jogtudorok és ügyvédek között;
azoknál az elméleti, ezeknél pedig a gyakorlati
képzettség volt tulnyomó. Azok hivatalos, ezek
pedig ügyvédi pályára szentelték magukat. E kü-
lönbséget tekintettel az ügyvédi gyakorlat időnek
kiterjesztésére továbbra is főtartatni kívánjuk.
Az Angolországban főnálló különbség a barrister-
terek és attorney-k közt, vagy a francia „avocat“
és „avocat“ közti, különbség behozataláról ná-
lunk szó sincs, nem is lenne célszerű, mivel az
ügyvédek száma igen nagy lévén, a pervezető és
nyilvánosan védő ügyvédek közti különbség az
ügyvédkedés korlátolását vonná maga után, de a
jogtudorság külön főtartása azt eredményezné,
hogy ezentul is sokan a jogi pályára lépnek és
jogtudorokká képezvén ki magukat, jeles admin-
isztratív tisztviselőkké válhatnának. Minden
leendő ügyvédtől a tudorságot megkivánni tulsa-
gos föltétel lenne, mivel ezáltal vagy elvonnok
az ügyvédségre készülő jogszigorlót egy évig a
praxistól, vagy pedig kiterjesztenők a 3 gyako-
lati évet négy évre, a mi pedig igen sok lenne.

— **Ghyczy Kálmán** pénzügyminiszter — értesülé-
sünk szerint — a Deák-kör holnapi értekezletén közölni
fogja a párttal választást, melyet a bankügyben hozzá inté-
zett interpellatióra a képviselőház pénteki vagy szombati
ülésében elmondani kíván.

— **A „Magyar Politika“-nak** biztos forrásból nyert
értesítése szerint Csillag László igazságügyminis-
teri tanácsos a pesti királyi ítélőtáblához tanácselnökké,
Gecző János igazságügyminiszteri osztálytanácsos pe-
dig a m. kir. curia semmitőszéki osztályának közbírájává
fog legközelebb kinevezetni.

— **Az országgyűlést** — mint a „Független Polgár.“
biztos forrásból értesül — még az ősszel föloszlatták.
Ghyczy már tul akart adni rajta, — de budget nélkül
kormányozni nem lehet s azért az apróbb igazságügyi

dolgokon tulesvén, beáll a nyári szünet, mely után a vá-
lasztási törvényjavaslatot és az 1875-ki budgetet tárgyal-
ják, hogy azután új választás céljából az országgyűlés
föloszlattathassék.

A „Függ. Polgár“ „biztos forrásából“ ezuttal alap-
talan hírt merített, mivel az országgyűlés fölosz-
lata s a ról, melyet a miniszterválság tartamában kosza
hírek nyomán több lap híresztelt, illetékes körökben
mostanig szó sem volt. Hogy „Ghyczy Kálmán
tul akar adni rajta“, méltó p e n d a n t - j a az első két sor-
ban foglalt k a c s a n a k.

— **Csanádvármegye állapotáról** szóló alispáni je-
lentés küldetett be hozzánk, mely e megyének 1873. évi
közigazgatási népnevelési, egészségügyi, közigazgatási,
adó katoná-árva, közmunka s közlekedés ügyi, fátényész-
tési, megyei pénztári, egylet és szegény valamint közbiz-
tonság ügyi, viszonyait s a megyei bizottság és hivatalok
működését tárgyalja.

A jelentésből, mely helyes fölosztással és vála-
mennyi törvényhatósági ügy állapotáról és tényezőinek
működéséről gyors áttekintést nyújtó adatokat tartalmaz,
következő bevezető sorokat idézzük és ajánljuk a tör-
vényhozás figyelmébe:

„Előre kell bocsátanom mondja a jelentésttevő h.
alispán, hogy azon remények, melyeket az új szervezés-
hez sokakkal együtt én is kötöttem, csak részben telje-
sültek. Reméltük, hogy új, tett-erős élet fog képződni a
megyénél, mely már-már a zhibbadság ölébe hanyatlott,
de reméltük különösen, hogy a községek erős igyekezet-
tel fogják elfoglalni az önkormányzat fölnyitott sorom-
póin belül megnyitott tágas tért. Csálódunk. Az érdeklő-
dés nagyon csekély. De egyet elértünk a szervezés, s a
vele együtt megindult igen élénk fölügyeleti jog gyako-
rlásával s ez az, hogy tudjuk, hányadán vagyunk. Magá-
ban véve nem jelentéktelen eredmény.“

— **Báró Wodianer Móricz**, mint a „P. C.“ jelenti
ő fölsége által a magyar bárói rangban megerősítettett.

— **A képviselőház** incompatibilitási bizottsága teg-
nap esti ülésében befejezte munkálatait. Kimondatott,
hogy a már említett összeférhetlenségi fokozatokon kívül
az összes municipális és községi hivatalnokok (a buda-
pestiek is), továbbá az egyházi rendek tagjai s az állam-
tól kegydíjat élvezők nem lehetnek orsz. képviselők. A
világi papok és nyugdíjasokra nem terjesztett ki az
összeférhetlenség. A bizottság az incompatibilitásról kü-
lön törvényjavaslatot fog kidolgozni s a háznak e javas-
lat előzetes tárgyalását ajánlja.

— **A vallás- és közoktatásügyi miniszter** a képv-
selőház több tagjához a következő meghívót intézte: „A
középtanodai törvényjavaslat tárgyában csütörtökön, ápr.
30. d. u. 5 órakor az országgházban tartandó barátságos
értekezletre megjelenni tisztelettel kéri képviselő urat:
Trefort Á.“

— **A magyar delegatio hadügyi albizottsága** —
mint az „Ung. Lloyd“ hallja — aligha fogja első ülését
május 4-dike előtt megtarthatni, mert Andrassy nem ér-
kezik ez idő előtt Budapestre. Az előadó, Szögyényi
László jelentését igen rövidre fogja.

A hadügyi albizottság tegnapi üléséről a követke-
zőket közöljük:

Mindenekelőtt elhatározott, hogy az albizottság
ezentul mindazon napokon, amelyeken sem a képviselőház,
sem a főrendiház ülést nem tartanak, délelőtt 10 órakor,
máskülönbben délután 5 órakor ülésez. A tegnapi este tar-
tott ülésben a bizottság a hadügyminiszternek a magyar
delegatio határozataira adott válaszait tárgyalta.

A delegatio azon kívánalmának, hogy a rendes költ-
ségvetés első címének tételei több tételbe osztassanak
el, elég tétetett; az albizottság a címek új beosztását tu-
domásul vétetni javasolja. A delegatio azon határozataira
nézve, melyekben a hadügyminiszterium fölszóllított,
hogy a katonai kezelés alatt levő és számára szükséges
épületekről a delegatiónak jelentést terjeszzen elő, az al-
bizottság azt javasolja, hogy a delegatio e határozatot
tartsa fön, míg a hadügyminiszter a jelentéshez szüksé-
gelt adatok gyűjtését be nem fejezte.

E határozat egyuttal közöltetmi javaslatatik az osz-
trák delegatióval. A hadfölszerelés tárgyában az albizott-
ság nem határozott, hanem bevárja az ez ügyben kikül-
dött albizottság jelentését ezen tétel és az idevágó kérvé-
nyek fölött. Bujanovics előadó indítványára dicsérő tudom-
ásul vétetett azon tény, hogy a közös miniszterium elő-
terjesztései lelkiismeretes és könnyen áttekinthető beosz-
tást illetőleg mi kívánni valót sem hagynak.

Wahrmann Mór azon indítványa, hogy az albizott-
ság a költségvetés részletes tárgyalása előtt állapodjék
meg bizonyos általános elvekben, hosszú vita után elvet-
tetett. Ezzel az ülés véget ért, legközelebbi ülés holnap
d. e. 10 órakor.

Flussan, Jure

— **Bécsből** a következő nagy érdekű távirat érkezett: A záradatörvény részletes tárgyalásánál elfogadtattott Fux módosítványa, hogy szerzet-alapításhoz és zárda megtelepítéshez bírod. törvény kívánatik; szintugy Kopp indítványa, hogy belső zárdákba csak osztrák állampolgárok léphetnek be és lehetnek előjárók. A zárdai szövetséget megszüntető cikkely Russ élesebb módosításával fogadtatott el. Mayrhofer pótdívtványa a nőtlenségi fogadás érvényének megszüntetéséről szintén elfogadtatott. A többi módosítványok elvetettek és a tv.-javaslat a 16-ik cikkelyig elintéztetett. Vita folyamán a vallás-ügyminiszter kijelentette, hogy a kormány a főntebbi változtatásokba belé nem egyezhet.

— **A magyar delegatio hadügyi bizottsága** ma reggel 10 órakor tartott ülésében, melyen a közös hadügyi miniszter, Benedek vezérőrnagy és Fröh osztálytanácsos résztvettek, megkezdték a hadügyi költségvetésnek czimszerű tárgyalását. Az 1-nél 4100 frt VI. czimig törülte-tett 47,015 frt. A VII. czimnél, hol 22.224,932 frt rendes kiadásként van előirányozva, Széll Kálmán indítványa függőben hagyott, hogy a 21—25 czimekkel összesen 38.987,820 frttal előirányozva, az albizottságnak beérkező jelentésével együtt tárgyalassék, miután ezim-nél lehet legtöbbet törülni.

— **A magyar delegatio pénzügyi bizottságának** mai ülésén Holzgethan közös pénzügyminiszter, Ghyezy Kálmán magyar pénzügyminiszter és Mérey udvari tanácsos, voltak jelen. A bizottság a közös activák ügyének mielőbbi megoldását eszközölni véli az elébe terjesztett érdemleges főlvilágosítások, és a birodalom két kormányának tárgyalási nyomán. Miután ez ügy anélkül is a birodalom mindkét felének törvényhozása elé terjesztetni fog, a bizottság abban — a miniszter nézete után indulva — delegationalis határozatot nem hoz. A függőben levő fizető-főlemlésekre nézve Holzgethan arra hivatkozott, hogy ezek a mult delegatio határozataiból származnak. Erre a bizottság Prileszky előadónak jelentését elfogadta és elhatározta, hogy a közös pénzügyminiszteriumnak 1875. évi budgetjét 164 frt förlésével megszavazásra ajánlani fogja.

Legközelebbi ülés május első napjaiban tartatik.

— **A magyar delegatio tengerészeti albizottsága** ma bevégezte munkáját. Az összes törles a rendes szükségletnél 261,000 frt; a rendkívülinél beleértve a Károly főherceg építésénél 520,000; száraz dockoknál 150,000; a kikötő építési épületeknél 60,000 frt, a raktáraknál 107,000 frt törlesé 867,000 frt; — S így tengerészeti kiadás összes törlesé 1.128,000 frtra rug. A hadügyi albizottság eddigelő 9 czimen haladva át 4.889,799 frtot szavazott meg és csak 124,031 frtot törülte.

— **Az osztrák-magyar nagykövet gr. Zichy a „P. Lloyd“** távirata szerint e hó 28-an nyújtá át megbízó levelét a sultánnak, ki beszédet intézve Zichyhez, az osztrák császár iránti rokonszemes érzelmét kifejezte és az osztrák-magyar és török állam közti kitűnő viszonyt és különös megelégedését Zichy gr. kinevezetése fölött hangsúlyozta.

Ne tegyük az államterheket súlyosabbakká!

1848 előtti államköltségvetésünket vizsgálva úgy találjuk, hogy a rendszeren országgal üléseleg megszavazott „hadi adó“ alig mulja felül a 6 milliót, s az összes állami kiadások 24—25 millió frtra rugtak. Igaz, hogy akkor az ország törvényhatóságainak nagyobb része egészen „házi pénztár“-ból fedezte az önkormányzati költségeket; ámde tekintetbe véve ezt, s a közmunkákra fordított ingyen napszámokat, a hadsereg csekély létszámát, az államadóság sokkal kisebb törzsösszeget, — tekintetbe véve azt, hogy a nemzet akkor kiváltságokt egyhuzada is ma az adófizetők sorában áll, hogy a föld felszabadulása óta gazdaszat, ipar és kereskedelem aránylag nagy előlépéseket tett, hogy százados mulasztásokat kell most pótolni roppant tökélek beruházásával, hogy tömördek mások által csinált adósságot kell kamatozni s hogy a kor militarismusi áramlata a mi monarchiánkkal is megfizetési a nagyhatalmi állás, vetünk pedig állami fönnmaradásunk díját, — mindezeket számba véve is tény, hogy ma oly tekintélyes sommájú budgetünk van, mellyel 1848 előtti nagyhatalmak se szegyenlhettek volna meg magukat. Ez a körülmény évek óta égető kérdéssé tette az adók igazságosabb felosztását, mert anyagi gyarapodásunkat a legvérmesebbek se mondhatják megfizerezettnek, míg államterheink csakugyan ezen fokozaton állanak, a felszabadulás idejéhez mérten.

Az okszerű, de sokoldalú adóreform még sokáig fog várni magára. Mikor lesz az a földkataszter kellően revideálva, kiigazítva, melyet lelkiismeretlen értetlen-ség, nemzetellenes roszakarattal párosultan készitettek volt az adózó polgár tömördek költségére; mert számtalanszor rosznál-rosszabbul mértek, classificáltak, sőt az egyeztetés és ültetésnél erdő, szőlő, szántó, és kaszállóval ajándékoztak meg olyanokat is, kik ilyenekkel nem is bírtak s így évek során fizetett az illető adót a más birtoka után, s fizetett oly formán, hogy az erdélyi oldalföld egy sorba vala iktatva a bánat kánaáni termőtalajával; mindezek rectificálása tömördek időt és pénzt veend igénybe; hát még a többi statisztikai adatok összegyűjtése! A magyar parlament által életbeléptetendő adóreform nem lehet rövid idejű provisorium, tehát állandóságra számított műnek kell lennie. Míg azonban a szükségelt anyag kormány és szakbizottságok által összegyűjtjük, feldolgoztatik, míg erészen a törvényalkotás műve tüzetesen megkezdhető s be is végezhető; míg a meghozott törvény végrehajtva áldásos hatását az adók igazságosabb felosztása által éreztetni fogja, a vivum acarium nagy megpróbáltatásnak lesz kitéve.

Rend a lelke mindennek, ez elvitázhatatlan igazság; ámde, midőn az évnegyed adófizetés s a késedelmi ka-

matok rendszere behozatott, aligha volt elég tekintet arra, hogy hazánk földmivelő ország lévén, az adófizetők hány-dára nézve csak két oly időszak van: tavasszal és ősszel, midőn a megszapordott államadókat maguk megmontása nélkül törleszthetik. Hogy az adófizetés nem kedvelt kötelesség nálunk se, ez köztudomás; azt se lehet elvitatni, hogy gondoskodni kelle az állambevétel pontosabb befolyásáról, azonban ennek az adóalap megmontása nélkül kellene ám történnie, mert hiába nyeri meg valaki a kamatot, ha a tőkéjét elveszti, ez nem lesz nyereség.

Polgáraink háztartását tekintve kisebb városainkban, s a vidékeken találni fogunk számosakat, kik számítás nélkül élve, adót fizetni pontosan vajmi bajosan tudnak; az iparos és kereskedő, kinek jövedelmi forrása csaknem egy formán csörgedez az évszakok mindenikében, még könnyebben segít magán; de hát a földmivelő hogyan szolgáljon egyszerre két-három urnak, hogyan fizessen adót pontosan, midőn nincs pár forintja se a háznál? midőn a tavalyi termés is elfogyott, s a kis, rendelkezhető tőke oda van befektetve a jövő termés reményébe. Azt csak nem tanácsolhatjuk neki: vegyen 200-as kamatra (nem ritkaság ez a vidéken) s fizessen adót vele; ha pedig ezt nem teszi, legalább is a késedelmi kamat hárul a nyakára, vagy a több évnegyedes tartozók olyan jóságga kerül potom áron kőtya-vetyére, amelynek hiányát el nem viselheti, vagy legalább is 2—3-szorosan akkora összeget veszít el benne, mint amennyivel az adósságnál törleszthette volna; s itt az a megjegyzendő, hogy nemcsak az adófizető vesz, hanem vesz benne az állam maga is; mert ha az adók behajtása folytonosan ritkítja az adófizetők számát, a jómódu földészöl előbb tengő gazda, s majd földetlen proletár lesz — ez lehetlen, hogy az állam anyagi jóllétére vezessen, tehát az állam ez eljával nem egyezik, s ha nem, akkor az eszközök rosz, vagy az alkalmazás az — mindkét esetben a javítás sürgős, s ha gyökeresen rosznak találnánk — teljesen mellőzendő.

A fölött egyező a vélemény országszerte, hogy az évnegyedes adófizetés és késedelmi kamatoztatás nem talál a mi közgazdaszati viszonyainkhoz; mert az tagadhatlan, hogy az adófizetők legnagyobb része nem azért nem fizet, mert nem akar, hanem mert valóban nem tud, t. i. gazdasága érzékeny megromlása nélkül. Ezért aligha kárát vallaná az ország annak, ha erészen az 1848 előtti patriarchalis eljárásához térnénk vissza legalább a földmivelő osztályt illetőleg, s a juhok bányozása, az apró marhák eladása idejére tavasszal, ősszel pedig aratás és szíret utánra, tétessék ki az adófizetés határideje, késedelmi kamat szabotván azokra, kik ez alkalmas idősakban is ki akarnának bujni az adófizetés kötelme alól; mert akkor minden adófizetőnek nagyobb összeg ulti a markát, lábas jóságát, mustját jó árban adhatja el, s így tőkéjéből ő se veszít, s nem szegényedvén önhibájából, az állam is nyerne az adófizető tagok ilyen kímélésével.

Vannak azonban, sajnos, hogy feles számmal, oly adófizető, voltaképen adó nemfizető polgárok is, kiknek számára alkalmas határidőt találni se lehet, s egy részök a keresést sem érdemli: ezek a szellemi és anyagi szesz mindenek fölött kedvelők s állandó vendégei a falusi kaszinóknak.

Ezeknél az évről-évre keskenyedő barázdák természetem pénz, hanem szesz-forrás, melyet legjobban szeretik korán előlegezni. Az élemedteken segíteni egy jó népevelésnek is bajos dolog; de ez legalább azt eszközölheti, hogy a sarjak ne járjanak a házi rosz nyomdokaira, mert hazánk vegyesajku néplakta vidékein a természetgyűjtésor tapasztalni lehet, hogyan telik annak a hombarja, meg szérűse kinek termőföldje hordóban áll, — mily kevés jut föl a padlásra, s az is hogyan fogyogat el lassanként: dohányért, italért, gyöngyért, pántlikáért stb. stb. a családtagok forgolódván a más kamrájába való szállítás munkájában; hogy az ilyen gazdák nál az adófizetésre nem igen jut, ez nagyon természetes.

A főnebbi életkép mását mutatják a szellemi szesz fogyasztói, a nemzetiségi aspirációk kábultjainak nagy része; ezekben a magyar állam igaz, hogy nem sokat veszít, miután romjaira áhítoznak, töredékeire leselkednek; ezek minden tekintetben a legrosszabb adófizetők, de a leghatalmasabb adóalapusztíók, mit nekik a földszabadulás adta kis földrészet, néhány holdnyi birtok, mikor ők országot várnak, — a levegőből! Ezeknek romlásáért az őket ámitó izgatók felelősek; a romlás maga ugyan a legveszedelmesebb proletárokat szaporítja, de az adófizetők listájából kimaradásukban van annyi nyereség, hogy az általuk ugy sem szeretett anyaország addig kezükön volt darabkaja, legtöbbnyire oly pontos adófizető derék polgár birtokába jut, ki azt meg is érdemli, meg is tudja becsülni. H.

A f a g y.

Lukácsy Sándor a jelen rosiz időjárásról, annak következményeiről és climatologice viszonyaink orvoslásáról a „Pesti Napló“-ban következőket írja:

Az ország több vidékéről jelentik, hogy tegnap havazott; Bécsben is ismételve hó esett. A mult éjjel pedig a fővárosban és vidéken fagy állott be, s a gyümölcsben tetemes kárt okozott. Vajjon a fagy országszerte bekövetkezett-e, és minő kárt okozott: e pillanatban természetesen még nem constatalható. Három nappal ezelőtt a hévmérő 10 foknyi meletget mutatott.

Czegele dről jelentik, hogy ott tegnap erős havazás volt.

Kés márkáról egy hivatalos távirat azt constatalja, hogy a vidéket nagy hó borítja.

Rákos-Palotáról írják: Ma, ápril 29-én viradóra 5 fok hideg megemmisitette a növény-életet — Budapest vidékén R.-Palotán — azonkép valószínűleg az egész országban kisebb-nagyobb mérvben.

A földmivelés emlőjén táplálkozás a társadalom. Csaknem rendszeressé lett már évenként — hazánkban inkább mint Európa egyéb tartományában — hogy a földmivelés a climatikai abnormitásoknak esik áldozatul.

És annyi nagyszabású költséges beruházások között találunk-e csak a jóakarát árnyékára is arra nézve, hogy a társadalom emlőjének — a földmivelésnek continentalis climának kicsapongásai — szélsőségei ellenében megóvására tettünk volna valamit?

Igaz, hogy abszolút határozott orvoslás az ember megmért erején túlfekszik; de a climatikai szélsőségek mérséklése hatalmunkban áll, a befásítás útján az églaj javítása; mert kétségtelen az, hogy a magas növényzetnek a vidéki helyzethez való arányosságában — az okszerű befásításban fekszik azon vidék egészséges szervezete, melynél fogva ellentállni — illetőleg mérsékelni képes földgömbünk esetleg káros kicsapongását.

Csak egymagam két évtized óta sürgetem az ország befásítása kérdésének megoldását, — sürgetem a társadalmi-egyesületi és irodalmi téren, — sürgetem a törvényhatóságok — a kormány — és a törvényhozás körében, és pedig oly berendezéssel, hogy az államháztartást legesekélyebb költséggel sem terhelné; és mind e mai napig kiáltó szó maradt a pusztában, — akkor, midőn költséget nem igényel — és az esetben, ha föltéve, az időjárás szélsőségei elleni mérséklésének nem felelne is meg, már maga a fatermelés végtelen áldása volna hazánkunk.

A csapás, mely a végtelenségig máris megpróbált hazánkunkat mai nap érte, oly mérvű lehet, hogy hazánk climatikai szélsőségeinek orvoslásáról, mérsékléséről komolyan nem gondolkodni öngyilkosság volna.

Különlélek.

Budapest, ápril 29.

Kilépés a honvédségből. Mihálovics Lajos tetteles állományu honvédfalag-hadnagy, Szabó Dénes szabadságot állományu honvéddadnagy, a magyar királyi honvédségen viselt tisztí ragjokról s czimükről önként leköszönvén, lemondásuk elfogadtatott.

— **Az országos nőiparegylet** f. hó 30-án csütörtökön d. u. 5 órakor az egylet helyiségében (Üllői-ut 1. sz. II. emelet) választmányi ülés tart. Az országos nőiparegylet elnöksége nevében. Budapest, 1874. ápril 25-én. György Aladárné, titkár.

— **A tudomány- és műegyetemi olvasó körben** (zöldfa-utca 28. sz. vasárnap május hó 3-án d. e. 11 órakor Pulszky Ferencz tart fölulvasást.

— **Vasútvonal megnyitása.** A bánrve-dobsinai vonal bánrve-rozsnói része Bánrve, Tornaalja, Pelsőcz és Rozsnó teljesen berendezett állomásokkal, valamint Gömör-Pányit csak személy- és podgyász-szállításra berendezett megállapodási helyely f. évi május hó 1-én a közforgalomnak át fog adatni.

— **Azon 20 aranyos vigjátéki pályázat sorsa,** melyet a „Magyar Polgár“ szerkesztője tűzött ki, mint a „Magyar Polgár“ írja mult vasárnap dől el. Addig is — írja a nevezett lap — míg erről a bíráló bizottság hivatalos jelentését közölhetők, megemlíthük, hogy a 20 arany a „Szerlem és hiúság“ czimű 3 fölvonásos vigjátéknak ítéltetett oda, melynek jelmondata ez volt: „Vanity, thy name is wife.“ A pályaveres műven kívül dícsérettel van kiemelve. Az „Egy okos asszony“ czimű 1 fölvonásos vigjáték is, mely kétségen kívül gyakorlott tollra mutat, s szinpadí hatása kétségtelenül több van mint a nyertesnek, de amaz nyelvezetével hasonlíthatatlan magasabban áll, s gondolatai emelkedett szellemre mutatnak.

— **Hangverseny.** Frecskay Józsa kisasszony jőnévi nőnőveldejének növendékei a növelde helyiségében (uriteza 11. sz. alatt szülők, rokonok és ismerősök nagy száma előtt, kik két tantermet egészen megtöltöttek, vasárnap hangversenyt tartottak, mely — mint a „Reform“ írja — a várakozáson fölül sikerült. A zeneműveket a a kisebb-nagyobb növendékek szabatosan adták elő. Különösen nagy tetszést aratott egy hat keses darab Czerny-től (Kascenicsy Elvir, Kondó Ilka és Filöz Hermin), Weber-től egy négykézre írt nyitány (Janik Janka és Zöllner) és Cserebogár-átirata. Ez utóbbit Nagy Vilma (Nagy László tanfőlügyelő szépetehetségü leánya) ritka eredetiségnel adta elő. A szavaltokban kitűnt Doboczkay Malvin és Gyulányi Ilona. Egy francia beszélykét, mely párbeszédelebe van szedve, hét leányka igen értelmesen szavaltá el. A szülők és a jelenlévők köszönetüket fejezték ki a buzgó nevelőnek és óhajukat, hogy legközelebb még egy ily hangverseny rendezessék.

— **„A törvényszeki tereméből“** czim alatt hazai és külföldi érdekes bűneseteket és büntérgyalásokat tartalmazó gyűjteményt ad ki Hang Ferencz köz- és váltó-ügyvéd, ki egyelőre két kötetre való gyűjteményt bocsátott sajtó alá. E két kötet előfizetési ára két forint, mely összeget közlő májushó végeig kár lakására (viziváros fő-utca 207. sz.) beküldetni.

— **Tudamasul az országos baromfi-kiállítás kiállói-nak.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszterium pesti ügyek szakosztálya f. ápril 14-én kelt rendeletével azon postahivatalokat, melyek közvetlenül vaspályák mellyel fektűznek, kivételeesen felhatalmazta, hogy a Budapestben az állatkertben f. évi juntus hó 4—11-én tartandó országos baromfi-kiállításra küldendő állatok, ketrecekbe vagy alkalmas tartályokba zárva, postával leendő elszállítás végett mint kocsi-postai küldeményeket felvehessék, egyuttal kötelezvén őket, hogy az ilyen-nemű küldeményeket a legnagyobb gondossággal szállítsák el az illető pályaudvarokba és ugyanigy adják át az illető mozgó postahivatalnak vagy postavezetőnek további elszállítás végett. Erről a kiállítási szándékok a kiállítási bizottság részéről az hozzáadással értesítettek, hogy miután a bizottság kötelezve van az ily küldeményeket, az illető postaudvarokból megérkeztek után azonnal elszállítani, a küldemény feladását megelőző napon az állatkerti igazgatóságot (Budapest városliget állatkert) levelező lapon a küldemény elindításáról értesítsék. Kelt Budapestben, 1874. évi ápril hó 28-án. Grubiczy Géza, az országos baromfi-kiállítás elnöke.

— **Gyuyay Pal** ismét egy szép költeménnyel gazdagította irodalmunkat. Eköltemény, illetőleg ballada címe „Sella“ (hableány) a „Budapesti Szemle“ legközelebbi, a hét végén szétküldendő számában, s a „Föv.

Lap. mai számában jelent meg. E ballada mind tartalomra, mind forma-csinjára nézve ritka jelenség meddő irodalmunkban, s azért, bár a költemény nem is közölhetjük, átvesszük ama megjegyzéseket, melyekkel azt a „Föv. Lap.” kiséri, Gyulai Pál e balladát, a Kisfaludy-Társaság idej közlésén olvasta föl, s akkor egy lap hasonlatot látott „A sellő”-ben Göthe „Fischer”-jéhez és Heine „Loreley”-ához, Mint a költő e balladához írt jegyzetében mondja: e német költeményeknek egészen más alapeszméjük van, bár tárgyukat hasonló német mondák szolgáltatták. Különböző változatban a sellő minden nép költészetében megvan s a klasszikai kor syrénje sem egyeb. Megvan a magyar hagyományokban is. Lugossy József az „Egy szombatos énekes könyv”-ben előforduló „arló”-ban (sellő) és mythológiánk vízi tündére nevét vélte föltalálni. Ipolyi „Magyar mythológiá”-ja is fejtegeti a sellőt, mint vízi tündért, ki az embereket csalogatja és a vízbe stlyeszi. Gaálnál egy ifjú pásztor a vízből felbukó tündér hatalmába kerül. Majláthnál hasonlókép a vízre menő királyfi egy ellenséges tündér áldozatává lesz, sat. E magyar hagyományokat dolgozta föl Gyulai „A sellő”-ben, azt az eszmét igyekezvén kifejezni, hogy az érzékiség pillanatnyi varázsa a legnemesb szívet is megéjtheti s a legészontóbb viszonyt is földulhatja. A „Budapesti Szemle” ama kötetében, melynek e ballada egyik igen értékes közleményét képezi, az olvasó közönség ismét egy csomó jeles cikket fog kapni. Nagyobb közleményei ezek lesznek: „Szerbia és a forradalom kezdete” Kállay Bénéfól, a belgrádi fölkonkultól; „Voltaire” Bodnár Zsigmondtól; „Az orosz hadjárat Khiva ellen” Vánbéry Armintól; „Stuart Mill önéletrajza” Laugel Ágost után; „A drágakövek a bécsi világtárlaton”, dr. Szabó Józseftől; „A párisi mai hírlapírók”, a „Cornhill Magazine” cikke, melyből töredékeket napilapok is közöltek; „A sellő” Gyulaitól; Göthe „Elő emléke” Szász Károlytól s „Mesék” Greguss Ágostól; „A legújabb magyar lyra”; „Angelo, de Gubernatis újabb művei” gróf Kuun Gézáttól. Az „Értesítő”-ben pedig a „Közgazdaságunk és a magyar nemzetiség” című rüpirat, György Endre „Angol államférfiak és szónokok”-ról írt könyve, Kriesch János „Természettudományi elemi”, Cotta „A jelen geológiájának” fordítása s Jókai „A holt költő szerelme” című balladája lesznek ismertetve és bírálva. E vállalat minden újabb köteté olyan, hogy csak szaporíthatja e tartalmas és érdekes folyóirat olvasó közönségét.

Következő gyászlapot vettük: Keresztvárosi Adorjani gróf Csáky János, Szepesmegye örökös főispánja saját, valamint gyermekei Semsei Jenő szül. gróf Csáky Irma, gróf Csáky Gyula országos képviselő, gróf Csáky Ödön, es. kir. kamarás, a 2-ik huszár serezed kapitánya, gróf Csáky Sándor, gróf Csáky Lajos a 11-ik serezed főhadnagy, és gróf Csáky Evelina, nemkülönbén veje Semsei Jenő és menyje: gróf Csáky Gyuláné szül. báró Hrabovszky Irma nevében mélyen szomodott szívvel tudatja forrón szeretett nevének, illetőleg anyjának és napjának gróf Csáky Jánosné szül. Klobusitzky Kornéliának élete 67-ik s boldog házasságának 37-ik évében, folyó 1874-dik évi ápril hó 27-kén esti 11 és fél óraker, hosszas fájdalmas betegség s a halottas szentség ájtatos fölvétele után történt gyors kimúlását. A boldogultnak hült tetemei április hó 29. délelőtti 11 óraker fognak Kassán beszéltetenni, és ápr. hó 30-án délelőtti 10 óraker a Szendrői sírboltban örök nyugalomra tetetni. Az engesztelő szent mise Szendrőben ápril hó 30-án 11 óraker és Kassán május hó 2-kán 10 óraker a székesegyházban meg fog tartatni. Kassa, 1874. évi április hó 28-dikán: Béke lebegjen hamvai fölött!

Térhiány miatt a „Kisfaludy társaság”-ról szóló tudósításunkat holnap közöljük.

Rövid hírek. A kolozvári színház igazgatósága — írja a „Magy. Polgár” — Prielle Kornélia asszonyt még öt előadásra nyerte meg. Egész közönségünk örvend e kellemes hírnök. Szében nem is lehetne a saionsot megkezdenni, mint közönségünknek egy olyan kedvencével, kit Kolozsvárt a rajongásig szeretnek, bálványoznak. Nincsen széles Magyarországon hely, hol Kornéliát igazibb, észintébb, becsesebb tisztelet vegye körül, mint Kolozsvárt, hol mindenki mintegy barátjának tartja művésznökét. — Rudolf koronaherceg f. hó 20-ka óta Styriában időz és fájdvadászatokban vesz részt, melyeken elég szerencsés, mert f. hó 20-án és 22-én öt fájdkaszt lött. Többi idejét a főherceg kirándulásokra használja föl. Leereszkedése és szeretetreméltósága mindentől a legkellemesebb benyomást teszi. A koronaherceg ezenkívül előszeretettel üzi a halászatot is. — Bunsen hírneves vegytanárt és a tudományos világot nagy veszteség érte. Heidelbergből ugyanis írják, hogy alig hagyta el a tudós írószobáját egy felőrára, mikor visszatért, az asztalán heverő nagy halmaz iratok lángban állottak. Az oltás már késő volt. A tűz négy évi munkát hamvasztott el. — Höni g. fővárosi ügyvezető főnöke öccse nevére egy 1000 frtról szóló váltót állított ki és a pénzt föl is vette. Az ügy azonban napvilágra jött és a bátya, testvérét azonnal letartóztatta. — Körmenről írják, hogy az ottani adóépítész megvizsgálásakor 4000 forint hiányzott. Az adószedő a kárt 1600 forint híjjával azonnal megtérítette, miért is szabad lábán hagyatták. A lakosság ez eset folytán nagyon ingerült. — Bekicsiné Bogdanovics Krisztina és Szigligeti Ferike holnap reggel Esztergomba mennek vendégzerepelni, hol öt darabban fognak föllepni. Ezen darabok közt van: „Angelo” (Katalin, Szigligeti Ferike, Tisbe, B. Bogdanovics Krisztina.) „Pohárvíz”, „Haza” (Dolores B. Bogdanovics Kr.) stb. — A budapesti tüzoltótestületek egyesítése hírszerint, mégis meg fog történni, és a budai testület fölösztatása, valamint a számadások megvizsgálása iránti ügy jelenleg a miniszteriumnál van. A tüzoltó főparancsnok, gróf Széchenyi Ödön jelenleg Nizzában időz, a tüzoltók között elterjedt hír szerint az ott tartott családi értekezlet eredményétől fog függni, vajjon a gróf továbbra is megmarad-e főparancsnoknak, vagy sem. Az utóbbi esetben a tüzoltói intézmény legbüzsőbb terjesztőjét és szervezőjét vesztené Magyarországon. — A „budai tornakör” nyári tornahelyisége (Budán, a halász bástya alatt) megnyitása alkalmából, a folyó

évi május hó 9-kén délután fél 5 óraker torna-ünnepélyt rendez. Kedvezőtlen idő esetén, az ünnepély május hó 12-én fog megtartatni. — Tegnapelőtt este a három dobutzában levő egyik ház kapuja alatt egy 2—3 hónapos leánygyermeket találtak. Apolás végett a kórházba szállították.

Nemzeti színház. Csütörtökön, ápril 30. „Sevillai borbély”. Opera 2 fölvonásban.

Táviratok.

Páris, ápril 28. A „Rép. Franc.” megerősíti, hogy Chambord gróf Versaillesbe érkezett és La-Rochettehoz szállt.

Páris, ápril 28. Chambord gróf Versaillesba érkezésének híre félhivatalosan megczáfolatik.

Páris, ápril 27. Nièvre megye választói folyó évi május 24-dikére hívtattak össze képviselőválasztás végett.

London, ápril 28. Don Carlosnak egy ügynöke kölcsön kötése végett ide érkezett.

Athén, ápril, 28. A király elfogadta a Bulgarn kabinet lemondását.

St.-Jean de Luz, ápril 28. A harcztéren semmiféle mozgalom nem történt. A carlisták Bermesen át fegyvereket kaptak. A republikánus hajóhad a santedieri révén horgonyt vetett. Egy harmadik hadtest alakítása Laredóban előre halad. Concha szombaton meglátogatta Santonát. A carlisták Biscaya határán erősítik csapataikat.

Bukarest, ápril 28. Milán szerb fejedelem tegnap Turn-Szegatomban Breresco romániai külügyminiszter által fogdatott és ezáltal Ruscsukba kísértetett, hova ma érkezik.

Bagdad, ápril 28. A Tigris folyó kiáradván, a várost 25 kilométernyi kerületben eldöntötte; egyuttal esővel, jéggel és villámlással vegyes szélvihar támadt, mely számos házat rombolt szét és néhány személyt megölt és megsebesített.

Konstantinápoly, ápril 28. Az új osztrák-magyar nagykövét, gróf Zichy ányujtá meghitelő iratát. A zultán a legszívélyesebben szölitá meg Zichy grófot és kiemélé az osztrák császár és magyar király iránti rokonszenves érzelmét, a két birodalom között fennálló kitünő viszonylatokat, és Zichy gróf kinevezése fölötti megelégedését.

Közgazdaság.

Budapest, ápril 29.

Az országos magyar iparegyesület tárgyalásaihoz az Ausztriával kötött vám- és kereskedelmi szerződésre meg kell még tegnapni tudósításunkhoz jegyezni, miszerint Galgóczy K. beszéde után Kautz Gyula javaslata mellett Huber Antal beszélt; Mudrony S. indítványa mellett, fölhozva minden oda tartozó s oda nem tartozó dolgot.

Ráth Károly gyáros nem ismerheti el, hogy a magyar iparosok érdekei nem volnának azonosak az ország érdekeivel; ha a védvám által az ipar fejlesztetnék, az országnak válnék javára. De Mudrony hat. javaslata nem is az ipar védelmét, hanem pénzügyi vámot elerőz, a kettő egy sem ferne meg egymással, mert nagy vámjövedelem mellett eo ipso nem fejlődik az ipar. Szólo ezeketán számszerűleg fejt ki, hogy a 10 százaléknyi vámtól távolról sem mondható a legfontosabb tényezőnek a magyar ipar versenyképessé tetelére. Ha a hitelviszonyok, az igazságszolgáltatás, a közlekedés javítása s szakismeret terjesztése, a hadfölszerelési szerződések megfelelő módosítása eszközöltetik, ugy az ipar már ezek által s legalább is 40 százalékkal emelhetnék és így a vám által elerőzött védelem majdnem elenyésző gyanánt tűnik föl. Végül szólo a kérdés politikai oldalára utal és azon meggyőződését fejezi ki, hogy a vámszerződés a jelen viszonyok között nem bontható föl.

Ráth K. után Steinacker Ö. pár szóban járulván Kautz Gy. javaslatahoz, Vidliczkay J. képviselő Mudrony S. javaslata mellett politikai okokból beszél, melyeket Dobránszky Péter erős helyeslés közt utasít vissza, nyíltan kitejvezvén. miszerint politikai frazisokkal közgazdasági kérdéseket megoldani nem lehet.

Dr. Gerlóczy Gyula Mudronynak többször emlegetett számításaira nézve megjegyzi, hogy M. az egyes országoknak csak vámjövedelmét vette tekintetbe, de megfelekezett az ottani áruforgalom adatait is venni a kombinációba: így jött ki 40—50 milliónyi vámjövedelemmel kecsgető szám. Gyakran emlegetik a pénz kiözönését, ezt azonban a külön vámtérlet nem fogja megszüntetni, mert az nemzetközi szerződések föllyik ki. Így pl. kiözönlenek a pénzek kamatok fejében, da feledek, hogy az illető pénzemberek tőkétet is helyeztek el itt: általában tekintetbe kell venni a kiözönlés mellett a beözönlést is.

Dobner Rudolf arra utal, hogy vannak Ausztriával közös nemzetközi kereskedelmi szerződések is, melyeket most nem lehet hatályon kívül helyezni, de ha el is tűrjük a chaoszt addigra, míg e szerződések lejárnak, még akkor sem lesz iparunk, mert erre sem elég pénzünk sem elég értelmiségünk, a gyáripár talán fejlődhetnék külföldi erők által, de átmenet nélkül emelkedvén, eluyomná a készületlen kézműipart; maga a vámspeculáció még nem felelt ipart, ezt bizonyítja Szerbia és Románia példája, ahol a vámszerzők megvannak ugyan, de a virágozó ipar még sincs meg.

Fenyvessy Adolf azt jegyzi meg Mudrony javaslatára, hogy az finanevámot tol előtérbe és ennek örve alatt védvámi politikát csinál; indítványa csábító, mert az iparosok érdekében áll és 150 millió jövedelmet ígér, holott oly mennyiségű áru, amely ennyi vámot fizessen, hazánkban elég fogyasztó sincs. Az ipar emeléséhez tőke és munkaerő ketl, ebben pedig akkora hiányt szenvedünk, hogy azt évtizedek alatt sem pótolhatjuk; e pótlás pedig csak ugy érhető el, ha mezőgazdaságot emeljük és így iparkodunk a szükséges tőke erőhöz jutni.

Ezzel a vita 9 óra után befejeztetett; a tanácskozás a közelebbi pénteken folytatattik, ekkor az indítványozók elmondják zárbeszédüket és azután megejtetik a szavazás. Elnök, Horn Ede, fölkeri a tagokat hogy e tanácskozásban minél nagyobb számban jelenjenek meg.

Szomoru napokat élünk. Tegnap éjjel Budapest és közel környéke már nagy mérvben szenvedett a fagy által, s ma már tudósításokat veszünk az ország különböző részéből, hogy a fagy megjelent. A mai este ismét minden jel új fagy bekövetkezétre mutat, s Magyarország földmívelő osztálya valószínűleg szomoru évek fog eléje nézni. Az Ur minden csapása kiöntetik fejünkre... A bécsi börszét teljes paniqueba ejtette a hideg leesése, Győről már tegnap panaszokdtak a hideg időre, Szolnokról táviratilag értesülünk a fagyról, mely a tartós égetős meleg után az őszi vetést csaknem teljesen semmivé tette; Nagy-Szentmiklóson 2° hideg mellett fagy mutatkozott, mely az anélkül is gyöngye kilátásokat semmivé tette: Dobovarról szintén fagyról tudósítanak. Az ország minden részéből hasonló tudósítások fektésznek előttünk, melyeket, mihelyt a tegnap éji fagyról is tudósítanak, közölni fogunk. A fűntebiekből azonban már eddigel is világos, hogy az ország minden része szenvedett a fagytól; s e szenvedés mérve lesz egyuttal mutatója annak is: vajjon a hajdan híres magyar mezőgazda megpróbáltatása nem lesz-e ujjolag fokozva annyi csapás után ez évben is.

A konzuli jelentések 14-ik füzetet küldetett be hozzáunk, mely többek közt Richmond, Chicago, Boston, Ismailból tartalmaz konzuli jelentéseket 1872-ből, s egy összeállítást Swájez forgalmáról Amerikával ugyanazon évben.

A magyar földhitelintézet f. hó 30-dikán, csütörtökön reggel 10 óraker tartja zálogleveleinek félévi nyilvános rendes kisorsolását. Ez alkalommal 6 db tizezer forintos, 172 db ezer fitos, 27 db száz forintos záloglevél sorsoltatik ki, összesen 253,000 fit értékben.

A magyar királyi államvasut igazgatósága közhírré teszi, miszerint a fővárosi nyaraló közönség kényelmére a budapest-hatvani vonalrészén f. é. május hó 1-ével a nyári menetrendet lépteti életbe, mely szerint naponta Budapest és Hatvan közt minden irányban 6, vasár- és ünnepnapon Gödöllőről Budapestre 7 személy-szállító vonat a nap különböző óráiban közlekedvén, ezen vonalrész minden állomása és Budapest közti közlekedés fölötté könnyítettik, annyival inkább, mivel ezen vonatokhoz jelentékenyen mérsékelt áru menetjegyek és idényjegyek adtnak ki. Mindezen vonatok indulása és érkezésekor a közúti vaspálya vonalai rendszerint közlekednek.

A hivatalnok hitelegylet és biztosító intézete ápril 26-án tartá ez idei rendes közgyűlését Wahl Antal elnökléte alatt. Az előterjesztett évi jelentésből kiemeljük, hogy az osztrák birodalmi egylettől történt külön állás az üzleti kiterjedést vont maga után. A válság nem károsítá meg az egyletet. Az összes forgalom 6,951,519 fitra növekedett, — az 1872-iki csak 3,402,812 forintot tett. Az összes nyeremény 58,955 fit, a tiszta nyeremény 24,221 fit. Ebből az alapszabályszerü levonások után 5560 fit mint 3 százalékos osztalék a betétekre, 16,238 fit mint 4 százalékos osztalék a részjegyeknek jut, s így ezek 9 százalékos kamatoztak. Az életbiztosítási osztályba 556 ajánlat érkezett 862,480 fit tőke és 712 fit évi járadék biztosításra, melyekből 377 ajánlat 547,380 fit tőke és 712 fit járadék biztosítására lett elfogadva. Számos ügylettel biztosított a hivatalnok-intézetnek a „Ferencz-József városi takaré- és hitelegylet” átvétele. A főállott 1000 fitos ösztöndíj alapítvány 376 firttal gyarapítottat. A jelentés képesabban Plesskott indítványt tett, hogy a kezelési költség kevesbítsék, és hogy az intézet ne boesátkozzék kockázattal járó vállalatokba. A közgyűlés utóbbi indítványt nem találta indokoltnak s a jelentést helyben hagyta, és az indítványozott alapszabálmódosításokat, melyek közül az a legfontosabb, hogy a biztosítási üzlet a külföldre is kiterjeszthessék, elfogadta. Végül a jelenléti jegyeket 5 firtal határozta a közgyűlés beváltatni.

A bánréve dobsinai vasut bánréve-rozsnói szakasza Bánréve, Tornalja, Pelsőcz és Rozsnó állomásokkal május elsején nyitattik meg a közforgalomnak.

Bünbanó igazgató-tanácsosok A bécsi elemi biztosító-bank bukása, mely bukás Magyarországon is számosakat megkárosított, tudvalevőleg bírói eljárást vont maga után s az intézet csalárd kezelői bünvádi kereset alá vonattak. Az illető igazgatók most ajánlatot tettek, hogy a fenytő eljárás megszüntetése esetében készek az okozott kárt lehetőleg helyrehozni, s már 300,000 firtot hoztak össze a maguk közt rendezett gyűjtésből.

A budapesti gabna- és értéktőzsdéről ápril 29. Gabnában a hangulat nem változott; a tőzsdé igen lanyha volt, a forgalom jelentéktelen; magyar hitel 134, fölhitelrészvény 51—51.50, anglo 28, municipális 25. takaré- és hitel 47, pesti közúti 274 forintjával adattak. Egyéb értékekben kötés nem jött létre. Valuták változlanok, 20 frankos arany 9 fit, császári arany 5.29, allér 166¹/₂.

Felelős szerkesztő: **Huszár Imre.**
Segéd szerkesztő: **Dr. Kakuja Gyula.**

Május 1-ji tő berbe vehető

Kényelmes tiszta lakások

az első emeleten, barátságos szabad kilátással:
Egy szoba, konyha, élelemtár, fűskamra pincze stb. 140 forint.
Két utcazi szoba, konyha, élelemtár, fűskamra, pincze 250 forint.
A Krisztinavárosban, Jánosutca 27. szám, Pestről 20 percznyi távolságra.

A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1874. április 29-én.

Gabona-árak.		Vámmászánkint		Részvények.		Adva		Tartva		Adva		Tartva		
Hang.	font	font	forint	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Befiz.	Adva	Tartva	Adva	Tartva
Buza, bányási ó v. uj	88	7.75	7.90	315	Első magy. ált. biztosító-társaság	895	900	500	Első magyar serfőzde	395	400	Magy vasuti köles. (120 frt ez.)	92	92.50
" " " "	85	8.00	8.00	200	Haza	200	200	Sertőshizlalo	158	160	Ang.-osztr. bank (befiz. 100 ft ez.)	128.25	129	
" " " "	87	8.10	8.10	300	Pannonia	335	338	200	Athenaeum	245	246	Osztr. földh. (bef. 80 frt ezüstb.)	212.50	213
tiszav.	88	8.25	8.35	100	Pesti bizt.	55	58	500	Pesti könyvnyomda	500	520	Hitelintézet	860	865
" " " "	85	8.25	8.35	200	Hunnia	65	67	200	Egyesült magyar gőzhajó-társ.	7	7.25	Alsó-osztr. lesz. társ. 500 frt	31	31.50
" " " "	87	8.25	8.35	300	Unio	180	185	500	Ganzféle vasöntöde	310	315	Franco-osztr. bank bef. 80 frt ez.	971	973
pestm.	88	7.95	8.05	200	Pesti közuti vaspálya	270	272	200	Gschwindt-féle szeszgyár	210	212	Nemzeti bank	512	514
" " " "	85	8.20	8.30	200	Budai	104	108	200	Börgyár	78	80	Duna-gőzhajó-társ. 500 frt pp.	205	205.50
" " " "	87	8.05	8.15	200	Budai hegyipálya	59	60	200	Gyapjamosoda	100	102	Erzsébet-pálya 200 frt pp.	2047	2052
fehért.	88	8.30	8.40	80	Municipális hitelintézet	24.75	25	100	Salgó-tarjani kőszénbánya	94	96	Ferdinand ész. pálya 1000 frt pp.	203	204
" " " "	85	8.30	8.40	85	Angol-magyar bank	27.50	28	200	Schlick-féle vasöntöde	158	160	Perencz-József-p 200 frt o. é. ez.	415	418
" " " "	87	8.30	8.40	160	Magyar általános hitelbank	133.50	134	200	Sósuti kőbánya	110	115	Trieszti Lloyd 500 frt pp.	320	321
bácskai	88	8.30	8.40	200	Franco-magyar bank	53	55	500	Első magyar szeszfinomító	150	155	Déli vaspálya 200 frt o. é. ezüst	141.50	142.50
" " " "	85	8.30	8.40	100	Magyar általános földhitel-társ.	50.50	51	200	Alagut	79	80	Tiszamel. vasp. befiz. 100 frt pp.	213	214
				70	Pesti egyleti bank	35	36					Tramway befizetés 200 frt o. é.	142	144
				50	Takarék- és hitelgyulet	47	47.50					Osztrák földhitelint. ezüst 5%	94.75	95.25
				50	Buda-ó-budai népbank	81	81.50					" " " " 33 évben visszafizet. o. é.	83	83.50
				100	Iparbank	48	48.50					Osztrák nemzeti bank 5% o. é.	90.20	90.30
				200	Budai kereskedelmi és iparbank	175	180					Alf-fiumei vasp. 200 frt ez. 5%	83.75	84
				500	Pesti kereskedelmi bank	735	740					Ferdinand északi vasut 5% pp.	92.75	93.25
				200	Pesti iparbank	375	380					Pécs-bárcsi vasut 200 frt o. é.	82	83
				100	Budapesti kezmuvesbank	54	56					L. erdélyi pálya ezüstben 5%	82.25	82.75
				50	Hivatalnok. hitelgyulete I. em.	45	46					Allamvasut 500 frank	136.50	137
				80	Kisbirtokos. hitelintézete	68	69					" " " " 1867 500 frank	131.50	132
				100	Országos közp. takarékp. 5%	2400	2410					Déli vasut	109.50	109.75
				1000	Pesti hazai	155	156					Magyar keleti vasp. 600 frank	65	65.50
				100	Budapesti fővárosi	49	51							
				100	Kőbányai takarékpénztár	55	56							
				100	Külvárosi tanárképzőtár	37	38							
				40	Szentendrei takarékpénztár	41	42							
				60	Ujpesti takarékpénztár	38	40							
				500	Arpádmalom	37	40							
				500	Blumféle	270	275							
				200	Concordia	114	116							
				160	Luiza	234	236							
				200	Molnárók és sütők	790	795							
				500	Hengermalom	100	105							
				300	Victoria	640	645							
				100	Első budapesti	18	20							
				1000	Budai gyárudvar	415	420							
					Pannonia									

H I R D E T É S.

TETTEY NÁNDOR és TÁRSA
könyvkereskedésében

[Budapest: váczi-utca, „a vastuskóhoz“ megjelentek:

ABONYI LAJOS. A fonó krónikája. Beszélyek a magyar népeletről. 3 kötet ára 3 frt.
 ARGIS GYULA. VIII. Henrik hat házassága. Történeti regény. 1 frt.
 ASBÓTH JÁNOS. A magyar királyi honvédelmi ministerium működése 1867—72 a minister ur megbízásából hivatalos adatok alapján. 3 frt.
 GEORGH BARTAL. Commentariorum ad historium status jurisque publici Hungariae. 3 köt. 5 frt.
 BARTALUS ISTVÁN. Magyar népdalok egyetemes gyűjteménye. A Kisfaludy-társaság megbízásából énekre és zongorára alkalmazva. I kötet 5 frt. diszkötésben 6 frt.
 BEÓTHY ZSOLT. Biró Márton. Regény, ára 1 frt.
 DEGRÉ ALAJOS. Salvator Rosa. Történeti regény, 3 kötetben. (3 frt helyett) 2.20 kr.
 DUMAS SÁNDOR. Egy szerelmi kaland (1 frt helyett) 75 kr.
 GAÁL KAROLINA. Egy sirkert ör. Történeti regény Mátyas király korából. 90 kr.
 GABORIAU E. A 113. számú percsomó. Regény 4 kötet 4 frt.
 GIBBON EDVÁRD. A római birodalom hanyatlásának és bukásának története. Az angol eredetiből átdolgozta Hegyessy Kálmán. Második jutányos kiadás. 2 kötet. Ára 4 frt.
 GONDRE COURT. La Gazette báró. Történeti regény, (3 frt helyett) 2 frt.
 GONZALEZ MANÓ. Az éj hölgye. Regény, fordította Balthazar Győző 2 kötet 2 frt.
 Az egy orosz hercegnő. Regény, fordította Milassin Vilmos. 1 frt 20 kr.
 HANZÉLY FERENCZ. Kereskedelmi irálytan és levelező, egybekötve kereskedelmi és magániratokkal. Pályamű. 3 frt.
 HAFIZ DALAI. Persa eredetiből ford. Erdődi Harrach Béla 1.20 kr., diszkötésben 2 frt.
 HUGO VICTOR. A Notre-Dame egyház Párisban. Regény, fordította Szalkay Gergely. 3 kötet 2.50 kr.

JAKAB ELEK. Kolozsvár története. I. kötet, Ős-, ó- és középkor (513 Kr. e. 1540 Kr. u.) oklevéltár és világozó rajzokkal. Ára 10 frt.
 Korrajzok és eszmetörédek 1850—1867. évszakkból Jankovich Vincze naplója után 1 frt.
 KÓVÁRI LÁSZLÓ. Erdély története. I. kötet. Az ősidőkről 1310-ig 2 frt. II. kötet Az Anjou ház uralmától II. Lajos királyig 1.80 kr. III. Zápolyák kora 2 frt. IV. A Báthoriak, Bocskai és Bethlenek kora 2.20 kr. V. A Rákóczyak és Apafiak kora 2 frt. VI. A Gubernátorok kora. 2 frt.
 KÓVÁRI LÁSZLÓ. Erdély nevezetesebb családai. Czimerekkel és leszármazási táblákkal. 30 fametszvény. Ára 3 frt.
 A magyar családi és közéleti viseletek és szokások a nemzeti fejedelmek korából 2 frt.
 Okmánytár az 1848—1849-iki eseményekhez. Ára 2 frt.
 Száz történelmi rege 1 frt.
 Történelmi adomák 1 kr.
 KLOPSTOCK. Messiás. ford. Tárkányi Béla. Diszkötésben (1 frt 50 kr helyett) 1 frt.
 LIPCSEY TAMÁS. Néhány szó a magyar társadalomról 60 kr.
 IDŐSB MOGYORÓSSY JÁNOS. A Wenckheim Hund család eredete és ivadékai Magyarhonban. 7 kömetszeti arcképpel 1.60 kr.
 ORBÁN BALÁZS. A székelyföld leírása történelmi, régészeti, természetrajzi s népmeszei szempontból. Számos önálló és szövegképpel. I. Udvarhelyszék 4 frt. II. Csikszék 3 frt. III. Háromszék 4 frt. IV. Maros zék 4 frt. V. Aranyos zék, Radnóth, Maros-Ujvár, Gyéres és Toroczko vidéke 4 frt. VI. A Barcaság 5 frt. Mind a 6 kötet 24 frt.
 POLITIKAI LEVELEK. Egy külföldön élő honfíhoz. 60 kr.

B. PONGRÁCZ EMIL. Gyöngyvirág. Regény 2 kötet Rózsabimbók. Költeményfüzér 1 frt. diszkötésben 2 frt.
 Estikék. Beszélyfüzér 60 kr.
 Suez és vissza. Utirajzok. 2 kötet 2 frt.
 PRÉM JÓZSEF. Külföldi költőkből. Műfordítások 1.20 kr.
 Dr. SCHROTT JÓZSEF. Az általános állami számvitel-tan kézikönyve, fordította Fésüs György 2.50 kr.
 P. SZATHMÁRY KÁROLY. A beszély elmélete, a Kisfaludy-társaság első díjára méltatott pályamű. 60 kr.
 A Gyulafehérvár-Nagyenyedi Bethlen-főtanoda története 2.50 kr.
 Beszélyek az erdélyi honvédlágból. 1 frt. helyett 60 kr.
 Lukanusz. Szomorujáték öt felvonásban. 60 kr.

Nemzeti színház.

Kiadja Toldy István.

I. Szigligeti Ede. Béli Pál. Eredeti szomorujáték 5 felvonásban.
 II. Sardou Victor. A jó barátok. Színmű 4 felvonásban fordította: Szerdahelyi Kálmán.
 III. Szigligeti Ede. Fenn az éryő ninesen kas Eredeti vigjáték 3 felvonásban.
 IV. Feuille Octave. A kísértés. Színmű 5 felvonásban Fordította: Radnótfay S.
 V. Belot Adolf. A rendzeres férjek. Vigjáték 3 felvonásban francziából. Berezik A. és Toldy I.
 VI. Berezik Árpád. Ádám és Éva. Vigjáték 1 felvonásban — Chassé croisé. Vigjáték 1 felvonásban. Irták: Fournier és Meyer. Francziából: Toldy István.
 Egy-egy kötet ára 80 kr. helyett 60 kr.
 TÖRS KÁLMÁN. A Margitsziget leírása. 1.20 kr.
 VOLNEY A. Romok. Az igaz vallás, megfejtve az emberiség vallásos fogalmainak keletkezése- és ezek leszármazásából és a természet törvényei. Magyarosítá és jegyzetekkel ellátta Szalkay Gergely 1.20 kr.
 GRÓF ZICHY család idősb ágának okmánytára. Közli a magyar történelmi társulat. Szerkesztik: Nagy Imre, Nagy Iván és Véghegyi Dezső. I. kötet 1094—1341 4 frt. II. kötet 1342—1355. 4 frt.

Megjegyzendő, hogy ezeken kívül könyvkereskedésünkben bármily irányú és bárhol megjelent vagy hirdett munkák készletben tartatnak, vagy minden árfelemelés nélkül a leggyorsabban szerezhethők meg.

Tetty Nándor és társa könyvkereskedése Budapesten.